

## Medyasal Alana Bir Bakış: "Demokrasi İçin Anarşizm mi?"

İçeriği Yazan: [Gökhan DAĞ](#) [1] Zaman: Paz, 01/06/2008 - 10:32

Medyanın medyatik olması gerçekten kötü bir şeydir. Bir ülkede medya bazı suçlamalarla karşı karşıya ise, halkın görüşlerini etkileyebilme gücüne sahip olan en önemli kurumlardan biri üzerinde leke var demektir.

Medya denilen güç, kendi bağımsız otoritesini her yerde kurmaya çalışır; fakat bu bağımsız otorite kurma işi medyayı anarşizm (devletsizlik anlamında) kavramı içine sokar, sokmalıdır. Sözün özü medya doğası gereği anarşist olmalıdır. Bu anarşizm, devletin varlığını, sadece medya sektörü içinde reddeder. Nihayet medyanın kendi işine devleti karıştırmama mekanizmaları en yüksek performansta çalışır; fakat bu söylediklerimden siyaseti işlemeyen medya değil, siyaseti işine karıştırmayan medya anlaşılmalıdır.

Görsel ve basılı medyanın, devlet tarafından yönetilme mekanizmalarının kapalı olmasının medyayı bağımsızlaştırdığını ve medyanın bu bağımsızlaşma için, mediasal alanda devlete karşı anarşist bir tavır takınmasını savunduğum bu yazımda, Türkiye gerçekleri savunmamı oldukça güçlü bir hale getiriyor. Hemen bir örnek vereyim: Bildiğiniz gibi TRT devlet eliyle kurulmuş, devlet destekli bir medya kurumudur. Bu medya kurumunun açılımını hepimiz biliyoruz; ama bu açılım son yıllarda Tayip Radyo Televizyonu olarak anılıyorsa, TRT'nin güvenilirliği hakkında sorgulamalar da başlar. En nihayetinde söylemek istediğim, devlet eliyle kurulan bir medya kurumunun bile, kurulduktan sora medyacılığın etik ilkesi olan bağımsızlığa yönelimi için kendi içinden devleti kovması, en azından medyacılığın başarısı için bir idealdir.

1990 yılında Michael Gurevitch ve Jay G. Blumler'in yayınlamış oldukları Siyasal İletişim Sistemleri ve Demokratik Değerler başlıklı makalede, Medyanın İşleyişiyle İlgili Demokratik Beklentiler (medyanın demokrasi için yerine getirmesi gerekli işlevler) adlı alt başlıkta özetle şu maddelere yer verilir:

1. Toplumsal ve siyasal çevrenin gözetimi, yurttaşların refahını olumlu ya da olumsuz biçimde etkileyecek gelişmelerin haber verilmesi
2. Anlamlı gündem koyma, günün önemli sorunlarını, bu sorunları gündeme getiren ve çözebilecek olan güçleri de içerecek bir biçimde olması
3. Siyasetçilerin ve diğer baskı ve çıkar gruplarının sözcülerinin anlaşılır ve aydınlatıcı görüşlerini aktarmaları için bir platform görevi görme
4. Hem çeşitli görüş açıları arasında hem de iktidarı (şimdi ve gelecekte) ellerinde bulunduranlarla kitleler arasında diyalog sağlama
5. Resmi görevlilerin ellerindeki gücü nasıl kullandıklarına ilişkin hesap vermeleri için mekanizmalar sağlama
6. Yurttaşları, siyasal süreçleri yalnızca izlemek ve hakkında konuşmaktan çok, öğrenmeleri, tercih yapmaları ve katılmaları için teşvik etme
7. Medya dışındaki güçlerin, kendi bağımsızlıklarını, dürüstlüklerini ve izleyicilere hizmet etme yeteneklerini yok etme çabalarına ilkeli bir biçimde karşı koyma
8. İzleyicileri, kendi siyasal çevrelerini anlamlandırabilen ve potansiyel olarak duyarlı davranan kişiler olarak görme ve onlara saygı gösterme,

M. Grevitch ve J. G. Blumler demokrasi için medya başlığının bazı zorluklarla karşı karşıya olduğunu söylerken, bu zorlukları dört temel kategoride verir. Özetlersem;

1. Demokrasinin kendi içinde yaşadığı çatışmalar
2. Siyasal iletişimcilerin halktan ayrı olarak seçkinlerin dünyasında yaşamaları
3. Siyasal iletişim izleyicilerinin liberalizmin bireycilik anlayışı vurgusunda politik olmak zorunda olmamaları
4. Medyanın demokratik değerler için sosyo-politik ve ekonomik çevre ile uyum sorunu

Bu sorunları aslında tek bir cümle ile anlatmak mümkündür. Şu şekilde söylersem: siyasal iletişimin belirleyicileri olan siyasal seçkinlerin, liberalizm ağı içinde demokratik değerleri çatışmaya uğratması ve halkın politikadan uzaklaşarak, medya denilen günün sosyo-politik ve ekonomik alanda desteksiz kalması, demokrasi adına işleyen bir medyanın varlığını olanaksız bırakmaktadır.

Peki, demokratik bir medyanın varlığı halinde yukarıda açıklanan sekiz maddelik mükemmel özellikler oluşacakken, neden siyasal seçkinler demokrasiyi çatışma içinde göstererek demokratik bir medya idealini yok ederler?

Aslında bu sorunun cevabı oldukça basittir: "Siyasal seçkin olma statüsünü kaybetmemek için".

Bu soruya verilen cevabın aslında çok daha farklı, şaşırtıcı yönleri vardır. Eleştirel bir bakışla, tüm siyasal aktörler hem medyayı kötüler, hem de onu yüceltirler. Medya kanallarının şaşırtıcı çokluğu, siyasal medyayı yüceltme ve eleştirme konusunda sonsuz politik oyun sağlar. Bu politik oyun medya ve devlet bütünleşmesi noktasına varıncaya kadar teorik olarak devam eder. Medya üzerindeki bu politik oyunların tümü, muhalefeti yok etme idealinin bir enstrümanıdır.

Aslında oldukça derin denizlerde yüzüyoruz, üstelik yorgunuz. Biraz dinlenmek ve batmamak adına bir özetlemeye girişmenin tam vaktidir. Değerli okuyucularımla son söylediklerimi somutlaştırıyorum. İktidarın elinde bulunan bir medya kuruluşu (TRT'yi dışında tutalım biz yine de) muhalefeti yücelten bir medya kuruluşuna her zaman rakiptir. Aynı şekilde muhalefetin yayın organı gibi çalışan bir medya kuruluşu da iktidar yanlısı yayın yapan medya kuruluşun rakibidir. Bu rakiplik derecesi siyasal seçkinlerin verdikleri destekle bir arenadaki boğa güreşi şovuna dönüşür. Kazanan kaybedene büyük bir darbe vurur. Kazanan bir sonraki güreş için rakibini aramaya devam eder; çünkü henüz siyasal statüsünü kaybettirebilecek rakipler yaşamaya devam etmektedir. Kaybeden, eğer ölmemiş ise, kendini toparlayabilmek için proje ortaklarının yaşama şansına sınırlı da olsa destek verir.

Demokratik idealler için medya, siyasilerin eline geçirmek için çalıştığı bir alan olunca anlamsızlaşır, medyatik olur. Medyatik olan bir medya anlamsızdır. Bu sebeple medya kuruluşlarının yukarıda sayılan demokratik ideallere ulaşması için kendi medyasal alanlarında anarşist olmaları gerekir.

Demokratik medya, siyasilerin elinde gerçekleşemez. Özgür olmayan bir medya kesinlikle demokratik değildir. Yeniden M. Grevitch ve J. G. Blumler'e dönersek; özgür bir basın, iktidarı elinde bulunduranların sıradan yurttaşlara karşı siyasal sorumluluklarını hatırlatan demokratik anlayışını da kutsallaştırır.

Sanırım, demokrasi için anarşizm bu olsa gerek...

**Tüm Bu Anlattıklarım Göz Önünde Bulundurularak;**

1. TRT'nin her iktidar değişikliği sonrası aldığı konumu
2. Cumhuriyet Gazetesi İmtiyaz Sahibi İlhan Selçuk'u
3. Kanaltürk'ün satılış öncesi ve sonrası süreci
4. Önder Sav'ın dinlenmesinin medyaya yansımaları
5. Emin Çölaşan'ın Hürriyet'ten tasfiye süreci
6. Yazılı, görsel ve hatta radyo yayınlarında katılımcılar konusunda uygulanan ambargoları
7. En nihayetinde haberlerin tarafıca yayınlanmasını irdelemek gerekir.

**Gökhan DAĞ**

**[gokhan.dag@politikadergisi.com](mailto:gokhan.dag@politikadergisi.com)**

## Yorumlar

**Kaynak URL (03/05/2024 - 16:39 tarihinde yazdırıldı):**

<https://www.politikadergisi.com/makale/medyasal-alana-bir-bakis-demokrasi-icin-anarsizm-mi>

**Bağlantılar:**

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/gokhan-dag>